

Priopćenje za medije

Luxembourg, 31. siječnja 2023.

Revizori EU-a: uspostava unutarnjeg tržišta električne energije napreduje sporo

- *Projekt integracije svih nacionalnih tržišta električne energije započeo je 1996.*
- *Složena pravila EU-a i nedostaci u upravljanju usporavaju potpunu integraciju*
- *Gospodarske prednosti veće konvergencije cijena i dalje nisu iskorištene*

Unatoč ambicioznim prognozama i ulaganju određene količine napora EU je ostvario spor napredak u ostvarivanju cilja povezivanja tržišta električne energije, čime bi se građanima i poduzećima omogućio pristup povoljnoj energiji, stoji u novom izvješću Europskog revizorskog suda (Sud). Zbog nedostataka u upravljanju EU-a i složenog sustava regulatornih instrumenata za omogućavanje prekogranične trgovine došlo je do sve više kašnjenja u povezivanju nacionalnih tržišta energije, što je dovelo do prepreka u primjeni tržišnih pravila. Ni praćenje tržišta koje su obavljali Europska komisija i ACER, agencija EU-a za energiju, nije donijelo dovoljno poboljšanja. Mjere nadzora u svrhu ograničavanja zlouporabe i manipulacije nisu bile dovoljne, što znači da je glavni teret rizika povezanog s tržištem električne energije u EU-u prebačen na krajnje korisnike.

EU je 1996. započeo s provedbom složenog projekta potpune integracije nacionalnih tržišta električne energije. Cilj je bio pružiti potrošačima najpovoljnije moguće cijene električne energije i povećati sigurnost opskrbe energijom u EU-u. Taj je projekt trebao biti dovršen 2014., no gotovo 10 godina nakon njegova predviđenog dovršetka tržište se u praksi i dalje sastoji od 27 zasebnih nacionalnih regulatornih okvira. Tijekom trenutačne energetske krize došlo je do izražaja da se veleprodajne cijene znatno razlikuju od države članice do države članice, a na maloprodajne cijene i dalje uvelike utječu nacionalne stope oporezivanja i naknade za uporabu mreža, umjesto da postoji otvoreno tržišno natjecanje.

„Unatoč dobrodošle i potrebne ambicije EU-a, još nije ostvaren dovoljan stupanj integracije tržišta električne energije”, izjavio je Mihails Kozlovs, član Suda koji je predvodio ovu reviziju. „Trenutačna energetska kriza i kriza troškova života s kojima se suočavaju građani EU-a učinila je potrebu za dovršenjem unutarnjeg tržišta električne energije u EU-u još hitnijom.”

Ne dovodeći u pitanje određena znatna postignuća, napredak u povezivanju svih nacionalnih tržišta električne energije bio je u razdoblju 2015. – 2021. spor i neujednačen među različitim regijama EU-a i tržišnim segmentima. Nijedna od država članica nije u potpunosti primijenila smjernice EU-a, iako su obvezujuće, a nije ostvaren ni znatan napredak u povećanju prekograničnog kapaciteta prijenosa. Revizori pripisuju kašnjenja Komisijinoj odluci da se mrežne smjernice primjenjuju u obliku odredbi i uvjeta ili metodologija, u slučaju kojih je odgovornost za odobravanje prebačena na nacionalna regulatorna tijela i ACER. To je dovelo do pretjerano složenog i zakašnjelog usklađivanja pravila o prekograničnoj trgovini. Revizori naglašavaju da Komisija u svojoj

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

procjeni učinka nije u dovoljnoj mjeri analizirala učinke svojih odluka o načinu na koji je osmišljeno tržište i o upravljanju. Praćenje mjere u kojoj države članice jamče dosljednu primjenu povezanih pravila u velikoj je mjeri prepušteno ACER-u. Međutim, revizori su utvrdili da praćenje i izvješćivanje koje je obavljao ACER nisu bili dostatni, posebice zbog nedovoljnih podataka, oskudnih resursa i nezadovoljavajuće koordinacije s Komisijom.

Nadzor nad tržištem u svrhu otkrivanja zlouporabe tržišta i manipulacije tržištem te odvratanja od takvih praksi također je bio nepotpun. Revizori zaključuju da ACER nije primjenjivao sveobuhvatan pristup prikupljanju podataka te da je procjenom podataka koje je prikupio bio obuhvaćen ograničen raspon postupaka zlouporabe. Nadalje, ACER nije dodijelio dovoljno resursa za analizu podataka i nije mogao pružiti potporu istragama sve češćih slučajeva sumnje na prekograničnu zlouporabu tržišta. Revizori upozoravaju da bi proizvođači i distributeri električne energije, kao i posrednici, mogli iskorištavati praznine u zakonu ili – još gore – države članice mogle bi se natjecati u tome da pruže najpogodnije okruženje u pogledu kazni i jamčenja primjene propisa. ACER istodobno nema ovlasti da se pobrine za to da države članice zajamče dosljednu primjenu pravila.

Kontekst

EU dijeli odgovornost za politiku u području energije s državama članicama. Prekograničnom trgovinom električnom energijom poduzećima i građanima u EU-u trebao bi se omogućiti pristup najpovoljnijoj dostupnoj energiji. Revizori su procijenili koliko su dobro Komisijin regulatorni pristup i nadzor koji ACER provodi nad tržištem doprinijeli ostvarivanju cilja EU-a da se uspostavi unutarnje tržište električne energije koje pravilno funkcionira. Obuhvatili su razdoblje od 2015. do kraja 2021. te su se prije svega usredotočili na veleprodajna tržišta električne energije.

Tematsko izvješće Suda 03/2023 „Integracija unutarnjeg tržišta električne energije – Složena pravna struktura, kašnjenja, nedostaci u upravljanju i nepotpun nadzor nad tržištem otežavaju potpuno ostvarenje ambicioznog cilja” dostupno je na internetskim stranicama Suda eca.europa.eu.

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502